

Resumé

Zapomenutý archivář

Studie je věnována osobnosti archiváře a historika PhDr. Josefa Maloty (11. 2. 1881 Zlín – 19. 3. 1922 Vídeň). Josef Malota nastoupil po studiu pražské Filozofické fakulty a Institutu für österreichische Geschichtsforschung v roce 1909 do Haus-, Hof- und Staatsarchivu ve Vídni, kde se podílel na zpřístupňování bohemikálních fondů a pracoval rovněž v badatelně pro cizí badatele. Zde se během I. světové války seznámil rovněž s historikem Karlem Kazbundou, tehdy demobilizovaným armádním důstojníkem, kterému usnadnil přístup do řady archivních fondů a sbírek archivu. Po roce 1918 připadla J. Malotovi významná role při provádění archivní a spisové rozluky ve vídeňských archivech. Jeho úkolem bylo zejména provádění spisové rozluky u rakouského ministerstva zahraničních věcí a archivní rozluky v Haus-, Hof- und Staatsarchivu. Díky znalostem J. Maloty získali čeští archiváři kvalitní přehled po fondech archivu. Sám Malota se ovšem dostal do těžkého dilematu, když na jedné straně chápal požadavky českých archivářů na vydání bohemikálních fondů a na druhé straně svých rakouských kolegů, kteří se snažili o důslednou obhajobu provenienčního principu. Velmi důležitá byla zejména Malotova spolupráce s Karlem Kazbundou. Díky práci a zájmu J. Maloty získala česká strana řadu důležitých archiválií, ale i jejich opisů, které dal na své náklady pořídit. Osobnost Josefa Maloty tedy patří mezi zakladatelské osobnosti československého archivnictví v jeho samotných počátcích.

Zusammenfassung

Ein vergessener Archivar

Die Studie ist der Persönlichkeit des Archivars und Historikers PhDr. Josef Malota (11. 2. 1881 Zlín – 19. 3. 1922 Wien) gewidmet. Josef Malota ist nach dem Studium auf der Philosophischen Fakultät und dem Institut für österreichische Geschichtsforschung im Jahre 1909 ins Haus-, Hof- und Staatsarchiv in Wien eingetreten. Er betätigte sich bei der Erschließung der bohemikalen Bestände und arbeitete auch im Studienraum für fremde Forscher. Im Laufe des Ersten Weltkriegs lernte er hier auch den Historiker Karel Kazbunda kennen, damals den demobilisierten Offizier, dem er den Zugang in eine Reihe von Archivbeständen und Sammlungen erleichterte. Nach 1918 spielte J. Malota eine bedeutende Rolle bei der Ausführung der Archiv- und Aktentrennung in Wiener Archiven. Die Durchführung der Aktentrennung bei dem österreichischen Außenministerium und der Archivtrennung im Haus-, Hof- und Staatsarchiv war vor allem seine Aufgabe. Die tschechischen Archivare gewannen dank der Kenntnisse J. Malotas eine solide Übersicht über die Bestände des Archivs. Malota selbst musste aber das schwere Dilemma lösen, wenn er einerseits die Anforderungen der tschechischen Archivare auf Ausgabe der bohemikalen Bestände und andererseits der

österreichischen Kollegen, die sich um konsequente Verteidigung des Provenienzprinzips bemühen, begriff. Sehr bedeutend war auch Malotas Zusammenarbeit mit Karel Kazbunda. Die tschechische Seite gewann durch Malotas Arbeit und Interesse eine Reihe von bedeutenden Archivalien, aber auch deren Abschriften, die er auf eigene Kosten verfertigen ließ. Die Persönlichkeit Josef Malotas gehört also unter die Gründerpersönlichkeiten des tschechoslowakischen Archivwesens in seinen Anfängen.

Annotation

The Forgotten Archivist

This article focuses on the historian and archivist Dr. Josef Malota (born in Zlín on 11.2.1881, died in Vienna on 19.3.1922). Josef Malota was among the very earliest promoters of the keeping of Czechoslovak archives. This was because, as an archivist in the Haus-, Hof- und Staatsarchiv in Vienna, he participated in instituting the archival divorce between Czechoslovakia and Austria.